

TLAČOVÁ SPRÁVA NÁRODNÉHO DIVADLA KOŠICE

Po šesťdesiatich piatich rokoch opäť v Národnom divadle Košice TANNHÄUSER A ZÁPAS SPEVÁKOV NA WARTBURGU

Romantická opera

Hudba a libreto: Richard Wagner (1813 - 1883)

Piatok 01. 12. a nedeľa 03. 12. 2023 / 18:00 (premiéra)

Piatok 26. 04. a nedeľa 28. 04. 2024 / 18:00 (reprízy)

Na rozdiel od nemecky hovoriacich krajín, v strednej a východnej Európe (s niekoľkými výnimkami, ako napr. Budapešť) neexistuje výrazná tradícia uvádzania oper Richarda Wagnera. Bipolárna história Bayreuthských slávností a pravicovo-konzervatívneho Bayreuthského kruhu, väzby medzi Winifred Wagner a Adolfom Hitlerom, ako aj reformy „Nového Bayreuthu“ a „Dielne (Werkstatt) Bayreuth“ sú v zahraničí vnímané podstatne menej ako v Nemecku. Z tohto pohľadu je inscenácia piatej opery Richarda Wagnera „Tannhäuser“ v Národnom divadle Košice pod umeleckým vedením Ondreja Šotha, Rolanda Kherna Tótha a Stanislava Trnovského významným počínom.

Richard Wagner zasadil príbeh speváka Tannhäusera, zmiataného v konflikte medzi „cudnou“ láskou k Alžbete a zmyselnou vášňou k pohanskej bohyni Venuši, do stredoveku. Réžia prenáša dej priamo vo Wagnerovej rodiny a vily Wahnfried v Bayreuth. Režijný výklad Tannhäusera prirovnáva k Siegfriedovi, jedinému synovi Richarda Wagnera, a jeho život umelca a človeka zobrazuje v neustálej rozpoltenosti medzi rodinou, dielom, verejným tlakom a osobným šťastím a sexualitou.

„Životopisná fantázia“ začína oznámením manželstva Siegfrieda, v tom čase „najžiadanejšieho starého mládenca Nemecka“, s Winifred, neskoršou riaditeľkou Bayreuthských slávností a celoživotnou podporovateľkou Adolfa Hitlera. Končí sa smrteľným srdcovým záchvatom Siegfrieda Wagnera počas skúšok bayreuthského *Tannhäusera* v roku 1930. Ako nádej na zmierenie zaznie po slávnom finále *Zboru pútnikov* záverečný refrén z opery Siegfrieda Wagnera *Anjel mieru* z roku 1914.

Nová inscenácia *Tannhäusera* pod hudobným vedením Petra Valentoviča obohacuje Wagnerov repertoár na Slovensku o významný príspevok k 150. výročiu presťahovania sa Wagnerovskej rodiny do vily Wahnfried (predstavenia 26. a 28. apríla 2024) a k 150. výročiu založenia Bayreuthských slávností v roku 2026.

„Osudová produkcia Tannhäuser z bayreuthského leta v roku 1930 je východiskom našej inscenácie. Siegfried Wagner reflektuje svoj život, v retrospektíve prežíva jeho zlomové udalosti a identifikuje sa tak s titulnou postavou. Tannhäuser je nielen rozorvaným hrdinom, oscilujúcim medzi dvoma pólmi lásky, ale i človekom, ktorého život je plný protikladov, medzi ktorými sa nedokáže rozhodnúť, alebo inak povedané, ktoré žije zároveň. V tom je podobný nielen Siegfriedovi, ale aj Richardovi Wagnerovi, ktorý začínal ako revolucionár a nakoniec sa stal symbolom nemeckonacionálnych kruhov a božstvom wagnerovského kultu, ktorý vznikol najmä po jeho smrti a ktorý budovala a s úspešne celebroidovala jeho vdova Cosima. Jej nástupkyňou sa v tomto zmysle stala jej nevesta Winifred Wagner, nielen kvôli svojmu blízkemu vzťahu k Adolfovi Hitlerovi, keď za jej intendantie Bayreuthský festival prešiel najtemnejšou dobou svojej histórie. Siegfried Wagner sa tejto etapy nedožil. My sme sa rozhodli pripojiť finále jeho opery *Anjel mieru* ako epilóg k Tannhäuserovi – nielen ako poctu skladateľovi, ale aj ako vyjadrenie zmierenia na konci príbehu Tannhäusera i života Siegfrieda Wagnera.“ Hovorí riaditeľ Opery NDKE Roland Khern Tóth.

„Tannhäuser je v spoločnosti outsiderom, snaží sa objaviť skutočnú lásku a city, no medzi dvoma svetmi, žiaľ, zlyháva. Tannhäuser je v našej produkcii Siegfried Wagner, myslím si, že je to veľmi vzrušujúci a skvelý nápad od nášho režisérskeho tímu. Som veľmi rád, že môžem byť súčasťou tejto nádhornej produkcie!“ Hovorí o svojej postave a novej košickej inscenácii slávnej opery Zurab Zurabishvili, hosťujúci nemecký tenorista gruzínskeho pôvodu.

„Táto inscenácia je ohromujúcou interpretáciou tragédie rodiny Wagnerovcov cez prizmu hudby Tannhäusera. Je to akútne relevantné a ukazuje nejednoznačnosť našej existencie,“ povedala hosťujúca ruská sopranistka, Utarid Mirzamová, bývala členka programu Young Artists moskovského divadla Boľšoj teatr o novom košickom *Tannhäuserovi*.

S inscenáciou opery Karola Szymanowského *Kráľ Roger* (hostovanie na divadelnej olympiáde v Budapešti a v Bratislave 2023 na Bratislavských hudobných slávnosti) a pripravovanou poloscénickou inscenáciou *Dalibor* (Bedřich Smetana) pod taktovkou Tomáša Hanusa (premiéra: 22. júna 2024) je táto operná inscenácia súčasťou voľnej trilógie, ktorou druhé najväčšie slovenské divadlo predstaví dilemu človeka a umelca o sebaklame, či sexualite vrátane ich historického pozadia a stvární ich poetickou formou.

Obe premiéry začnú už o 18:00, teda hodinu skôr ako zvyčajne. Dobrou správou je, že Národné divadlo Košice uvoľnilo do predaja ďalšie vstupenky na druhú premiéru 3. decembra a diváci si ich môžu zakúpiť tu: https://svk-websale.colosseum.eu/ndkosice/standard/Hall/Index/21422/TnwTSP6L85PxxRpgaSVR0A_rov__rov__xcode_x_AGA1gFbU4wjpkFFwKRNsETnYfgKf4vil1uO9Xw__?

Zurab Zurabishvili - Titusz Tóbisz (Tannhäuser)
Michal Onufer - Jozef Benci (Hermann, durínsky landgróf)
Utarid Mirzamová - Linda Ballová (Alžbeta)
Myroslava Havryliuk - Eliška Weissová (Venuša), **Peter Rolik** (Venuša II)
Marián Lukáč - Pavol Kubáň (Wolfram von Eschenbach)
Maksym Kutsenko (Walther von der Vogelweide)
Marek Gurbaľ (Biterolf)
Anton Baculík (Henrich Pisár)
Mychajlo Podkopajev (Reinmar von Zweter)
Jana Hrubovčáková (Pastier)
Beáta Drotárová (Cosima Wagner)
Juraj Jurko (Clement Harris)

Hudobné naštudovanie a zbory: Peter Valentovič
Konceptia: Stanislav Trnovský
Réžia: Ondrej Šoth, Roland Khern Tóth
Dramaturgia: Stanislav Trnovský
Dramaturgická spolupráca: Roland H. Dippel
Choreografia: Ondrej Šoth
Scéna: Juraj Fábry
Kostýmy: Simona Vacháľková
Svetelný design: Ondrej Šoth
Video: Roland Khern Tóth
Orchester a Zbor Opery Národného divadla Košice
Balet Národného divadla Košice
Slovenský filharmonický zbor

Národné divadlo Košice <https://www.sdke.sk/>
Tannhäuser <https://www.sdke.sk/sk/opera/richard-wagner-tannhauser>
Videopozvánka: <https://www.youtube.com/watch?v=4e6mN9qbXBM>